UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Hæredibus institute[n]dis, & quę personæ hæredes institui non possunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

re, vide Decium in c.ſi.pro debilitate.de offi.dele.
d ¶ Articulate. Adde ꝙ ang.dicit hoc eſſe verũ inter liberos, quid
quia licet ſit remiſſa ſolennitas teſtiũ, vt in §. ex imperfecto.nõ tñ
eſt remiſſa ſolennitas voluntatis teſtatoris, que debet exprimi ꝑ
ſcripturã vel per loquelã. Alle.l.in fraudẽ §.i.cum ibi no.ff.de teſ.
mili. In relictis autem ad pias cauſas dicit dominus Alex.quod
magis cõmunis eſt opi.quod nõ habet locũ hec lex per gl.in c.cum
tibi.per illum tex.ſecũdũ vnum intellectũ extra de teſt.quam cõmu
niter ſequũtur doc.⁊ Bal.in l.ij.§.de ſacroſan.ecc.⁊ Im.in l.capta
torias.§.de teſt.mili.tamen dicit quod Bal.⁊ Ang.hic,⁊ Pau.de
Caſt.in l.⁊ in epiſtola.de fideicom.tenent contrariũ in alijs ſtat
firma concluſio gl.quod ſufficiat teſtatorem reſpõdere ad interro-
gationem notarij, ſi articulate loqui poteſt. Quod etiã ſequit bal.
Ang Saly.hic ⁊ Fran. Tigri.⁊ Io.And.in ti.de teſt.§.i.ver.quid
ſi is. Imo.⁊ Ant.de But.in d.c.cũ tibi. Ro.in l.i.§.ſi quis.de ver.
ob.⁊ in conſi.cccvi.vbi dicit quod ſingulariter hec ſunt limitãda ſe
cundum Io.an.in loco preallega.niſi aliquis de teſtatoris volũta
te informatus, vel prudenter meditatus, quid illic agendum eſſet
fecit ſcribi teſtamẽtũ, vt ipſe voluerit: quo ſcripto notarius legit in
ſtitutionem heredis, ⁊ teſtator reſpõdit ꝙ ſic. Tunc enim talis in
ſtitutio eſt inualida.q2 iſte modus teſtandi nõ eſt inuentus a iure,
⁊ ſic ſuperſtitio improba eſt illũ inuenire de tranſla.prel.c.ij.in v.
quod non eſt. Hoc idem tenuit Pau.de Ca.conſi.ccclxvj.⁊ Bal.
cõſ.x.iiij.li.⁊ cõtra op.alex.quod teſtamentũ ratione voluntatis im
perfecte non valeat inter liberos, nec ad pias cauſas, tz Abb.cõſ.
cv inci.caſus talis proponitur, vbi alle. Pet.de anc.in c.ij.de teſt.
dicere quod ſi teſtator incepit pauperes iſtituere, ⁊ ſuperuenit fre
neſis ita quod teſtamentuz non potuit perficere, quod nullius mo
menti eſt teſtamentum. Eſt in ſecunda parte conſiliorum.
e P. PAV. P. ¶ Nomina heredum. Vide Alex.conſi.xij.poſt med.
⁊ conſi.clxxij ⁊ conſi.lxxxiiij.⁊ late cõſi.xl vide omnino Ro.diſtin
guentem.conſi.cccvj.circa fi.vide omnino pau.multipliciter loquẽ
tem conſi.ccclxij.vide etiam Ang.de are.in tracta.teſtamentorum
in glo.in verbo item reliquit Titio centum metu.

LEX XXX.

1 ☞ Si teſtator incidit ſigna teſtamenti, an teſtamentũ tollatur ipſo
iure, vel ope exceptionis.

Noſtraz prouiſionez. ſi ſigna ſũt inciſa teſta-
tore volente, rumpitur teſtamentum, alias ramanet va-
1 lidum hoc dicit. ¶ Oppo.nuda † voluntate non tolli-
tur teſtamentum vt l.ſancimus.§.eod, ſed hic dicitur contrarium,
quia incidendo ſigna tollitur teſtamentuz, quare male. Sol.quidã
dicunt quod nõ tollitur ipſo iure: ſz exceptionis. vt hic in princ.gl.
Tu dic ꝙ hic peruenit ad actum facti.ibi peruenit ad actum ver-
b. An autem iſto caſu tollatur ipſo iure, vel ope exceptionis vt in
d.l.ſi.de his que in teſtamento delẽ.⁊ l.ad teſtium.§.ſi ſigna.ff.e.
2 ¶ Oppo.dicunt hic †quod inciſis ſignis inconſulto teſtamentũ
remanet validum contra.ff.de bonorum poſſeſſione ſecundũ tabu-
las l.i.§.ſemel.⁊ §.ſi linum. Solu.dicit gloſſ.fateor quod non põt
peti bono.poſſeſ.ſecunduz tab vt in contrario ſed bene poteſt adi
ri hereditas de iure ciuili.vt hic. Tu dic aut nomen heredis nõ eſt
deletum.⁊ tunc poteſt adiri hereditas,⁊ peti bo.poſ,de iure pre-
torio, vt hic,⁊ l.i.§.ſi linũ.ff de bo.poſ.ſecundum tab. Aut nomẽ he
redis eſt deletũ.tunc ſi quidem tabule nunquã in iudicio fuerunt
producte idem quia poteſt peti bon.poſ.ſecundum tab.vt l.i.§. ſe-
mel.ff.de bo.poſ.ſecũdum ta.alias poteſt adire de iure ciuili, vt hic
a non tamen poteſt peti ſecundũ tab.vt in cõtrario ¶ Ultimo*que-
3 rit gl.quando teſtamentum irritatur, †per inciſionem cui debetur
hereditas: Gloſſ.hic diſtinguit, aut teſtator incidit vt decedat ite-
ſtatus, aut quia reputauit heredes indignos, aut dubitatur. Pri-
mo caſu, venit ad venientes ab inteſtato, ſecundo ad fiſcum, tertio
idem quia in dubio venit ad fiſcum, ita dicit gl.quã vide. Idem vi
detur tenere gl.in l.cancellauerit.de his que in teſtam.delẽ.quam
glo. Cyn.reprehendit,⁊ omnes doc.illum ſequuntur, quod in du-
bio non videatur reputare heredes indignos,⁊ ſic admittũtur ve
nientes ab inteſtato. Eſt etiaz alius caſus, quando teſtator incidit
teſtamentum volens decedere cum primo teſtamento, quod dic
vt l.qui ex liberis.§.teſtamento.ff.de bon.poſ ſecundum tab.

ADDITIO.

a ¶ Ultimo. Adde poſt Paul.de Caſtr.Bald.⁊ Alexã.plene Old.
qui voto ſatiſfaciet, circa hoc conſil.clxiiij.incipien.circa materiam
propoſite queſtionis,⁊ aliquid per Bal.conſ.c.iiij.volumi.

LEX XXXI.

1 ☞ Ruſtici quomodo teſtari poſſunt.

a Et ab antiquis. a Permiſſum eſt ruſticis facere teſtamentum co-
ram quinque teſtib. ſi plurium copiam habere non poſ-
2 ſunt, hoc dicit hec bona lex. † Quero, vtrum iſta lex ha-
beat locum in teſtamento in ſcriptis,⁊ nuncupatiuo: Gloſ.dicit
quod ſic,⁊ ita obſeruatur communiter, licet glo.aliud videatur ſen
2 tire in l.qui teſtamento.§.ſi.ff.eo. ¶ Circa hanc legẽ † quero ſi quida
dam ciuis fecit teſtamentum in comitatu vtrum poſſit teſt. ico
ram quinque teſtib: Tex.hic videtur dicere quod ſic. Iac.de Bre.
diſputauit quãdam queſtionem, in qua determinat contrarium, q
* tex.eſt in l.conficiuntur.§.i.de iure codicil. Hoc etiã probatur ex
iſto tex.ſi bene aduertatur hic nõ conceditur priuilegium loco, ſed
b perſonis in loco, hoc eſt, ruſticis in comitatu. Si enim non eſſent
ruſtici, non haberent priuilegiũ. Item ſi eſſent ruſtici,⁊ nõ ſtarent
in comitatu, non valeret teſtamentum,⁊ vide textũ,⁊ iſtum textum
pondero multum in l.cunctos populos.de ſumma trini.⁊ fid.cath.
3 Et ideo ſi ſtatutũ † diceret hic, quod quilibet Peruſinus poſſet fa
cere teſtamentũ coram quinq3 teſtibus,⁊ faceret hic forenſis teſta
mentum taliter non valeret q2 ſtatutũ eum non cõprehendit. Se
cus ſi diceret, qđ quilibet poſſet hic facere teſtamentũ coram quin
que teſtibus. De quo dic vt.d.l.cũctos populos. Itẽ hec lex facit
4 pro † ſtatutis, quod teſtamentum coram quinque teſtibus, vel pau
cioribus valeat. Nam hic erat cõſuetudo quod nõ valeret, niſi ap
probaretur per hanc legẽ, vt hic vides in tex. Non poteſt ergo in
duci per conſuetudinem, vel legem, quod liceat teſtari corã pauco
ri numero teſtium, quam ſeptem. Iac.de Aret.diſputauit contra
rium,⁊ determinauit in l.cũctos populos.⁊ ad hãc l.reſpõde. D
5 vt ibi. Item facit hec lex, † quod hec lex generalis tollat cõſuetu
dines ſpeciales locorũ. Nam leges precedentes, que dicebant teſta
menta fieri coram ſeptẽ teſtibus, tollebant conſuetudines ruſtico
rum, niſi per hanc legẽ eſſent reſtituti. Ad idem.l.iij.§.diuus.ff.de
ſepul.viola.⁊ dic vt ibi,⁊ de hoc plene in cap.j.de conſtitu.libro vi.

ADDITIONES.

a AND. BARB. ¶ In l.ab antiquis. Vide pro l.Bart.in conſil.
ccxliiij.inci.ſecundũ cõſuetudinem Venetiarũ. P. PAV. P. ¶ Et
ab antiquis. Aduerte circa hanc legẽ ꝙ licet per eum diſpẽſetur
de numero teſtium non tamen diſpenſatur circa idoneitatem: ideo
femine non admittentur vide Alexand.conſil.cxij.⁊ conſil.cccxx.
Item an in caſu huius legis teſtamentum ſit nuncupatiuum, an in
ſcriptis.vide. Ang. Are.in tract.teſta.in gloſſ.in verbo ſiue teſta-
mentũ nuncupatiuũ,⁊ ibi multa alia ponit circa materiaz huius l.
* CLAV. DE SEISS. Probatur contra iſtud qđ imo priuile-
giũ hoc concedatur ratione loci, eſt text.in.§.pen.verſi.hec omnia
in auth.de fid.inſtru.ad idem etiam facit text.ſed nouo iure.in ſi.§.
ſi cert.pet.⁊ quod not.doctor.maxime Bald.in l.ſi non ſpecial.§.
eod.ſufficit tamen quod tempore teſtamenti ſunt ruſtici, licet po
ſtea fiunt ciues.ſecundum Bald.in l.ſi quis heredem.§.titu.j.
¶ In comitatu. Adde ſecundum Alexã.Bald.⁊ Sal.ſequuntur
b Cyn.quia ratio ſin.huius videtur fundata in inopia teſtium,⁊ ſi
tex.in verſi.ad Dei humanitatem.quaſi text.videatur habuiſſe re
ſpectum ad ius diuinũ, ſed reſpondetur quod verum eſt quo ad ru
ſticos, nõ quo ad alios, ſed ſpeciale eſt in eis, ergo in contrarium
ius commune l.j.in fin ff.ad muni. Et per hoc dicit Paul.de ca.
non poſſe procedere, quod in ea Bart.dicebat quod teſtamentum
factum in carceribus tyranni.v.teſtibus valebat.⁊ Bal.ſimiliter
quod factum tempore peſtis valebat eo numero teſtiũ.quod An
gelus non tenet in d.l.conficiuntur.per illum textũ ⁊ dicit et
Angelus in authen.de non alienan.§.quod autẽ.peregrinan
tes Romam pro indulgentijs, ſi infirmantur in aliquo hoſpitali
vel aliquo caſtro ⁊ ibi faciant teſtamenta cũ duobus teſtibus ſi
plures ibi non eſſent, valebunt eorum teſtamenta, q2 ſi milites in
expeditione degentes poſſunt teſtari corã duobus teſtibus, quan
to magis illi, qui ſunt in expeditione ad ſalutem anime,⁊ honorem
Dei. Plus voluit ipſe Ang.in auth omnes peregrini.§.commu
nia de ſucceſ.per illum text.in verſi.liberam habeant poteſtatem
quod poſſint teſtari, ſicut milites indiſtincte non habita conſide
ratione an plures haberi potuerint necne. Et cum Ang.tranſit
Paul.de caſt.in l.nutritoribus.§.communia de ſucceſſ.⁊ Alex.hic.
Cui adde quod Bal.conſi.xxxiij.iiij lib.tenet quod teſtamentum
factum in rure coram quinque teſtibus non valet. Quid autem
ſi ſtatutum, quod in villa facit teſtamentum coram quatuor teſti
bus,⁊ preſbitero ⁊ quidam faciat teſtamentum ſecundum ius co
mune, an valeat, vide Bald.conſi.cccci.iiij.volumine.

De hæredibus inſtitu. & quæ perſonæ hæredes inſti
tui non poſſunt. &c. Rubr. XXIIII.

LEX.

1 ☞ Si deportatus eſt inſtitutus heres, hereditas non venit ad
fiſcum ſed ad venientes ab inteſtato.
2 Deportatus habetur pro mortuo.
3 Bannitus noſtri temporis, quando poſſit heres inſtitui.

1 **Qui deportantur** [a] Deportati non poſſunt ex teſtamento hereditatē capere. h.d. Not. quod dixi in ſummario. Opp. ꝙ peregrini, ⁊ ignoti poſſunt inſtitui. vt. j. eo. l. extraneū. Huius timore dicit. gl. quod poteſt intelligi duobus modis, vno modo, ꝙ faciat ſimilitudinem quandam per cōtrarium. q.d. Deportati non poſſunt inſtitui tanquam peregrini, quia inſtitui poſſunt. ⁊ ſic dicit ꝙ deportati non equiparantur peregrinis. Uel aliter, quod faciat ſimilitudinem directo, ⁊ tunc eſt addendum, tāquam peregrini, ſcʒ mala peregrinatione. Oppo. de l. ſi cognatis. ff de reb. dub. Glo. ſoluit optime. ibi loquitur de cognatione ciuili, q̄ ſublata fuit per emancipationē, ⁊ ſic per minimā capitis diminutionem. hic loquitur quando interuenit media capitis diminutio, ſcilicet deportatio. Tertio. opp. [b] † ⁊ videtur quod hereditas non veniat ad venientes ab inteſtato, ſed veniat ad fiſcum quia omnia que auferuntur ab indigno, applicātur fiſco, vt l. hereditas. j. de his qui. vt indi. Gl. videtur fateri contrarium, ⁊ vide gl. vlt. in fi. oēs. doc. cōmuniter reprobant hāc gl. per l. ſi in metallum. ff. de his qui pro non ſcript. de iur. fiſ. l. in metallum. Sed gl. videtur dicere aliud in condemnato in metallū, qui perdit libertatē, ⁊ ciuitatē, aliud in deportato qui perdit ciuitatem tantum. Certe domini, iſta reſpōſio non eſt bona, nā hereditas de iure ciuili eſt, vt l. lege obuenire. de verb. ſignifi. ſed deportatus perdit ciuitatem, ⁊ ea que ſunt iuris ciuilis, ergo hereditatem non capit. Et iſtam rationem tangit gl. ſecunda, quam vide. Et hoc ſic refertur, Si heres deportatus eſt incapax, ergo nō poteſt ab eo auferri tanquam ab indigno, quia auferri dicitur ab eo qui cepit, licet nō habeat, quantum ad effectum, vt l. ex facto. §. fin. de vulg. ⁊ pup. ⁊ l. aliud eſt capere. ff. de verb. ſign. Ergo eadem ratio eſt in deportato que eſt in damnato in metallū. Pre-
2 terea, † deportatus habetur pro mortuo, vt l. j. §. pen. ff. de cōtra tabu. ⁊ l. ſi necem. §. ſi deportatus. de bon. li. Sed ſi mortuus eſt inſtitutus, hereditas eſſet pro nō ſcripta, vt l. j. §. ij. de cad. tol. ergo eodem modo hic. Et hoc videtur tenere gloſ. Inſtitu. de leg. §. legari autem. vbi ponit deportatum inter non capaces. ¶ Contra predicta facit fortiter. ff. de lega. iij. l. ſi deportati ſeruo. in principio. vbi acquiritur fiſco, quod ſeruo deportati relinquitur. Sol. Aliud cum relinquitur ſeruo deportati, aliud cum relinquitur ipſi deportato. Et ſi tu dicas Capacitas ſerui inſpicitur ex perſona domini. vt l. debitor. § ſeruo alieno. ff. de lega. ij. Si ergo deportatus non eſt capax, ergo nec ſeruus eius, ⁊ ſic nō acquiritur fiſco. Sol. Dico quod illa regula nō habet locum in ſeruo eius, qui eſt penitus incapax,
c vt d. l. ſi deportati. [c] Sed haberet locū in ſeruo eius, qui in quibuſdam eſt capax, ⁊ in quibuſdam non. vt l. contraria. ¶ Ultimo ſo-
3 let † queri, quid in exbannito, [d] vtrum poſſit heres inſtitui. Gl. Inſtitu. quib. mod. ius pat. poteſta. ſolu. §. relegati. dicit quod quando bona auferūtur exbannitis, equiparantur deportatis, ideo tanquā deportati inſtitui non poſſunt. Quidam doctor ⁊ aduocatus Bononien. qui vocatus fuit do. Fed. de Scalis, diſputauit contrariū, ⁊ domi. Cy. hic aliqualiter tangit, tamen modicum vterque dixit. Ego diſputaui quandam queſtionem, que incipit, ſtatuto Lucane ciuitatis. in qua tractaui materiam exbannitorum. Et breuiter determino ibi quod exbanniti, qui poſſunt impune offendi, dicuntur hoſtes ciuitatis, vt l. amiſſione. §. qui deficiunt. de capi. dimi. ⁊ perdūt ea, que ſunt ciuitatis ſue. Sicut enim deportati perdūt ea que ſunt ciuitatis Romane: item hoſtes ciuitatis Romane perdūt iura omnia Romanorum, ita hoſtis ciuitatis particularis perdit ea que ſunt illius ciuitatis, ⁊ ea, que ſunt iuris communis retinet. Ita videt velle Jac. de Aret. in l. ex facto. §. ex facto. ad Treb. Ex hoc cōcludo, ꝙ ſi teſtamentū fieret ſecundū formā ſtatuti ciuitatis, vel
e ex ſpeciali. quod exbannitus talis ex tali teſtamēto capere nō poſſet, quia perdit ea que ſunt illius ciuitatis. Idem dico [e] de hereditati, que deferūtur ab inteſtato, ex forma ſtatuti illius ciuitatis. Sed ſi teſtamētum eſt validum de iure communi, vel hereditas deferatur ab inteſtato de iure communi, cum ipſe retineat ea que ſunt iuris communis, poſſet capere forſan tamen poſſet cōmune ſibi au-
f ferre, tanquam ab indigno, ſed cur [f] capere non poſſit, cum ſibi remaneant ea, que ſunt iuris cōmunis: Modo hic nō habentur alia.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Qui deportantur. Hanc l. repetit Domi. Benedictus de Plumbino. Item circa illud, quod hic dicitur quod deportati ſunt incapaces ſucceſſionis ex teſtamento, vide multa que habes ad Bart. in l. ſi mādauero. §. is cuius ff. mandati. Circa deportatos ⁊ bannitos, quomodo ⁊ in quibus ſunt incapaces. Item an ſint incapaces ſucceſſionis ipſo iure, an ſolum in effectu. vide Are. in l. ſi ſeruus de acqui. hered.

b P. PAV. P. ¶ Tertio oppo. Circa hanc materiam vide omnino Bart. conſi. xvj. Item circa illud quod dicitur quādo relinquitur incapaci non venit ad fiſcum, ſed ad venientes ab inteſtato, procedit vbi palam relinquitur. Secus ſi tacite, ſecundum Bar. in l. j. C. de delator. lib. x. Et ibi etiam an ſpurius dicatur indignus vel incapax ⁊ quod aliquando relictum non incapaci palam applicatur fiſco. Item quid de relicto mendicantibus qui ſunt incapaces, cui applicetur, vide Domi. Anto. conſil. xxxiij. incipi. Jeſu Chriſti ⁊c. vt. ſ. ſolenniter eſt conſultum poſt princ. Item adde quod ſi ſtatutum inhabilitaret ad ſuccedendum aliquem ipſo iure, quia fiſcus non poteſt tunc auferre tanquam ab indigno, iuxta hic notata, tale ſtatutum veniet ſtrictiſſime intelligendum, cum per ipſum excludatur fiſcus, licet admittātur venientes ab inteſtato, ideo ſi loqueretur de homicida, non comprehēderet parricidam. vide Jo. de Ana. conſil. lxiij.

c AND. BARB. ¶ Deportati. Uide Bal poſt Gul. de Cu in l. ſi qua. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. vbi limitant iſtam legem.

d ¶ Exbannito. Adde. Ale. conſil. lxxv. i. volu per Bald. conſil. xxiiij. ij. volu. ⁊ per Paul. de Caſtr. conſil. xxxij. ⁊ ibi an bona, que obueniūt bannito poſt publicationem bonorum, ſunt fiſci vel ſua, ⁊ quid de legitima.

e ¶ Idem dico. Adde tu Ange. in l. Gallus. §. ille caſus ff. de lib. ⁊ poſth. tenentem quod bannitus poteſt ſuccedere ab inteſtato de iure communi. ⁊ idem Bart. in l. amiſſione. ff. de cap. dimi. vbi vide per eum ⁊ per Bal. in l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tantum. ⁊ in l. ſi qua. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. vide Bal. in l. fin. C. ſi pen. appella. mors interue. ⁊ hic. ⁊ Sali. poſt eum. ⁊ Imo. in l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Trebellianum.

f POMA. ¶ Sed cur. Iſtam opin. ſecutus eſt idem Bart. in l. ij. ff. ſolu. matrimo.

LEX. II.

1 ☞ Spurius quomodo inſtitui poſſit.

a
b
1 **Pater tuus.** [a] Appellatio reſidui [b] poteſt ad totum referri. h.d. Uide gl. ex eo quod exēplificauit de nato ex nefario coitu. Not. † ex hac l. formam teſtandi quādo quis vellet inſtitue-
c re ſpurium [c] ſuum, ⁊ eſſet certus quod nō deueniat ad fiſcum, quod ſibi ſubſtituat aliquem pro ea parte quam capere non poſſet. ⁊ hoc feci iam fieri in quodam, qui habebat ſpurium ſuum legitimatum per quendam Comitem, qui dicebat ſe habere priuilegium, tamen quia legitimatio poſſet reuocari in dubio, conſului quod eum inſtitueret, ⁊ ſubſtitueret ſecundum formam huius legis.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Pater tuus. Circa intellectū huius regule, ⁊ an procedat quando procederet diſpoſitio certe partis poſtea ſequeretur in reſiduo, ⁊c. an tunc poſſit comprehendere totum. ⁊ quid ſi non procederet ex toto diſpoſitio certa, ſed certiſſima, vide omnino Comen conſi. cxiiij inci. Antonius. in j. dubio. per totū, Ubi etiam quid ſi diſpoſitio precedens de certa portione non conſequeretur effectum. ⁊ vide de ver. de reſiduo. Alexand. in l. item prohibemus. §. ſed ſi. ff. de here. inſt. in apoſtil. ⁊ Com. in d. conſ. loquitur de verbo ſuperfluo. vide late Jaſ. hic.

b ¶ Reſidui. adde quod voluit Ale. in l. item quod Sabinus. ff. eod.

c ¶ Spurium. Adde de modo inſtituendi ſpurium, vide Bal. conſ. cxxxj. iij. volu. ⁊ Roma. conſi. cvj.

LEX III.

3 ☞ Filio repudiāte hereditatē, pater adit, ⁊ prefertur ſubſtituto.
4 Heres, cui fuit tranſmiſſum ius deliberandi per inſtitutū qui non adiuit, prefertur ſubſtituto.
6 Hereditas delata monacho, q̄rit monaſterio ſine facto monachi.
8 Subſtitutus repellitur etiam quando ſeruus coacte adiuit.
9 Si liber eſt inſtitutus tanquam ſeruus, ſibi acquiritur hereditas.
10 Si filiusfa. eſt inſtitutus credens eum liberum, vel monachus credens eum non monachum, cui acquiratur hereditas.

Cum proponas. Iſta eſt fortis lex. Breuiter dicit, Si teſtator inſtituit ſeruum communem, credēs eum liberum, quod ei vulgariter ſubſtituit ex teſtatoris volūtate dominus
a admittitur, vel totaliter repellitur, hoc dicit. Not. ex hac l. [a] † quod
1 effectus ſubſtitutionis vulgaris porrigitur in duos caſus, ſcilicet, ſi heres non erit, vel heres eſſe non poterit. vide tex. Et ex hoc ꝙ dicit, non poterit. apparet quod quocunqʒ modo veniat illa impotentia, locus eſt ſubſtituto, ſiue nō poſſit per incapacitatē heredis, vt ſ. l. proxima, ſiue per errorem defuncti. vt hic, ſiue quocunqʒ mo-
2 do ſubſtitutus admittetur. Item nota quod † verba ſubſtitutionis vulgaris, ſi heres nō erit prolata a teſtatore nō errāte intelliguntur, ſi heres non erit, vel aliū heredem non fecerit. vt hic, ⁊ l. ſi pater. ff. eo. ⁊ Inſtit. de vulg. ſub. §. fin. Ex hoc ego infero ad queſtiones multas quotidianas in materia vulgaris ſubſtitutionis. Pri-

3 ma,† cum de iure hodierno,filio repudiāte.b poteſt pater adire,vt
b l.cum non ſolum.§.ij.de bon.que lib.vtrum preferatur pater, vel
ſubſtitutus ſi filius habuit ſubſtitutum.Gloſ.tangit ibi. Ego dico
patrem preferendum per regulam predictam,quia licet filius non
ſit heres facit tamen alium heredem,ergo ceſſat ſubſtitutio vulga-
4 ris.Eadē † ratione dico quod licet inſtitutus non adiret,⁊ deceſſe-
rit,ſi tamē tranſmiſiſſet ius deliberandi ad heredem ſuum, ꝙ he-
res audiens ex virtute illius iuris deliberādi prefertur ſubſtituto.
Licet enim heres inſtitutus non fuerit, tamē facit heredē aliū mi-
niſterio ſuo trāſmittēdo ius deliberādi, ergo ceſſat ſubſtitutio vul-
c garis.¶ Nota tertio-† quod ſi hereditas eſt delata ſeruo non po-
5 teſt queri domino,niſi per ſeruū adeat. Vide tex. ibi,potuit enim,
6 ⁊c.Vide glo.ſuper hoc verbo. ¶ Quid in monacho,† cui defertur
hereditas, an poſſit queri monaſterio ſine facto monachi? Iſta
queſtio pendet ex hoc vtrū poteſtatē Abbatis in monachū equi-
paremus poteſtati dominice,vel poteſtati patrie.Nā pater poteſt
adire filio nolēte vt d.l.cū non ſolū.§.j.ſed nō dominus nolēte ſer-
uo,vt hic.Quid dicemus? Dixi in l.j.de vulg.⁊ pup.ſubſt.vbi tra-
ctaui materiam vulgaris ſubſtitut.Et finaliter quātum eſt in pro-
poſito,dico ꝙ equiparatur patrie poteſtati nō dominice.In here-
ditatibus enim monachus nō habet vt ſeruus,ſed vt liber homo.
qđ apparet q꞉ capit vt ſuus,⁊ vt agnat⁹,⁊ propinquus, vt l.Deo
nobis.ſ.de epiſ.⁊ cle.que iura legitime nō cadūt in ſeruo. Cetera
dic plenius vt dixi in l.j.de vul.⁊ pup.Hoc expedito venio ad ap-
paratū noſtrū. Opp.⁊ videtur ꝙ teſtamētum iſtud nō valeat,vt l.
nec.§.ſi ſeruum.de mili.teſta.Solu.Ibi erat ſeruus proprius, hic
cōmunis.Vel aliter,nec hic, nec ibi valet teſtamentū quo ad inſti-
tutionē ſerui.¶ Opp.ſecundo Inſtit.eod.in princ.⁊.ſ.tit.ij.l.pen.
Solu.⁊ ibi teſtator ſciebat ipſum eſſe ſeruū,vnde inſtituendo eum
videtur illi relinquere libertatē,hic vero errabat. Alterius oppo.
de l.ſeruus alienus.⁊ l.ſi alienū ſeruū.ff.eod.Solu. Diſtingue ple-
ne,vt not.ff.eo.tit l.ſed ⁊ in conditione.§.ſi ſeruum.vlterius oppo.
7 † inſtitu.de vulg. ſubſt.§.fin.Sol.glo.optime hic imperator ponit
duos caſus certos,quando de volūtate cōſtat. In dubio loquitur
lex cōtraria,q꞉ hereditas diuiditur inter dominum,⁊ ſubſtitutum,
⁊ ſic erit caſus mirabilis in quo admittetur cōcurſus inſtituti.⁊ ſub
ſtituti,vt ibi.⁊ l.ſi pater.cum l.ſeq.ff.eod. ¶ Alterius opp.de l.fin.
in princip.de vulg.⁊ pupil.Solu.Ibi inſtitui ſeruum communem
8 duorū ſcienter.¶ Querit gl.† quid ſi ſeruus coactus adiuit, d an
d ſubſtitutus repellat.⁊ determinat ꝙ ſic,⁊ bene, vt l.j.§.j.ff.ſi quis
9 omiſ.cau.teſt. ¶ † Querit glo.Inſti.de vulg.⁊ pupil.ſubſti.in fin.
quid econuerſo ſi inſtituit eum tāquam ſeruum, tamen in veritate
erat liber.Glo.dicit ibi,quod acquiritur ſibi libero, ⁊ verū dicit,
quicquid dicat Iaco.de Aret.nā cū hereditas queratur ſibi,ſi eſ-
ſet manumiſſus ante aditionem,vt l.ſi pater.ff.eod.ergo multo ma
10 gis queritur ſibi exiſtenti libero.¶ † Quero,quid in filio,ſi aliquis
inſtituit monachum credēs eum liberum hominem vel aliquis in-
ſtituit monachum credens eum nō eſſe religioſum,vel monachū?
Doct.tangunt hic,⁊ non allegant gl.que tangit eam, vt hic patet
per Cyn.Iſtā q.tangit gloſ.in.l.ſi quis filiuſfa.in prin.ff.de acquir.
hered.Dic vt ibi per gl.⁊ ibi plene dixi.

ADDITIONES.

a POMA ¶ Not.ex hac l.Adde intellectum nouum ad iſtum text.
vt per Bolog.in ſua theorica.volum.ij.
b ¶ Filio repudiante. Adde vtrum filio repudiante vel monacho,
admittatur pater vel monaſterium,an ſubſtitutus,vltra doct.in l.
j.Ang.conſi.cxxxij.⁊ conſil.xc.Bald.cōſi.cccix.ij.vol.Et quod mo
nachus retineat iura ſuitatis, voluit Petr.de Anc.conſi.cccc.vbi
dicit quod ſit iniuria monacho nō renouando ſibi emphy.ſinitam.
c POMA. ¶ Not.tertio quod ſi.Vide Bar.in l.qui liberos.§.hec
verba.ff.de vulg.qui inducit illum §.cōtra vnum quod dicunt.Ia-
cob.de Aret.⁊ Pet.hic.
d P.PAV.P. ¶ Coactus adiuit. An ſicut ſeruus poteſt cogi, ita
etiam filiuſfamilias,vide Are.in l.ſi quis mihi bona.§.iuſſum.ff.de
acquirend.heredi.

LEX IIII.

1 ☞ Quod aufertur ab indigno abſque eius delicto, non applica-
tur fiſco.⁊ nu.3.
2 Falſa demonſtratio quando vitiat diſpoſitionem.

a SI pater. a Hec l.⁊ l.nec apud.breuiter dicunt,
Si inſtituitur vt coniunctus, ille qui
non eſt a teſtatore errante inſtitutus, non capiet cum
1 effectu. hoc dicit. vel aliter. Quod † aufertur ab indi-
gno, abſque delicto,non applicatur fiſco.hoc dicit.Domini l.ſi pa-
ter.⁊ l.nec apud.in hoc differunt,quia in l.ſi pater.teſtator errauit
errore facti,in l.nec apud errauit errore iuris. Item l.ſi pater, lo-
quitur de agnatione naturali.lex nec apud,loquitur de agnatione
ciuili.Item lex ſi pater,loquitur quādo erratur in deſcendētibus,
2 lex nec apud,quādo erratur in tranſuerſalibus.Op.† falſa demon-
ſtratio non vitiat diſpoſitionē,vt l.demōſtratio.in prin.ff.de cōdi.
⁊ demon.Sol.Fallit in demōſtratione, que continet cōiunctionē,
vel charitatem ſanguinis. In qua debet diſtingui,aut teſtator er-
rauit,aut ſciuit,aut dubitatur, vt dixi in l.neque profeſſio.ſ.titu.j.⁊
idem in cognatione legali, vt hac l.nec apud.⁊ no.in l.nemo.§.j.ſ.
3 eodē.† Alterius queritur, dicitur hic, in l.ſi pater.quod ſibi aufer-
tur hereditas,quero cui applicetur. Dicūt quidam fiſco,per regu-
lam generalem poſitam in l.Papinianus.§.meminiſſe.ff.de inoff.
teſta.⁊ in l.j.de iure fiſ.Contrarium eſt veritas, vt l.nec apud.non
obſtat regula contraria,quia que ab indigno auferuntur,applican-
tur fiſco,verum eſt,ſi eſt dignus culpa ſui.ſed hic frater non erat in-
dignus ſui culpa,ſed teſtatoris errore, ideo venit ad venientes ab
inteſtato,quod not.⁊ tene menti perpetuo.

ADDITIO.

a P.PAV.P ¶ Si pater. Et idem eſſet,ſi quis inſtitueret aliquem
vt filium adoptiuum vel legitimatum, ⁊ re vera eſſet adoptiuus ⁊
legitimatus,ſed nulliter,quia non valet inſtitutio, etiam ſi ſit do-
ctor qui crediderit legitimationem valere errore iuris ductus,vide
notata per Iaſ.in l.tanquam.C.de fideicom.⁊ filio ſpurio inſtituto
tanquam filio, vt ſit erronea, ſi natus fuit ex coniugata habitante
cum marito,propter quod preſumitur filius mariti iuxta notata in
l.miles.§.defuncto.C.de codic.vide Barba.conſil.lviij.de quo ſ.
habes ad Bart.

LEX V.

* NOn ideo minus. Appellatio ſilia-
tatis facta a teſtato-
re ſciēte, inſtitutionē non vitiat.* h.d.Vel aliter, Quod
1 iuris † eſt de aliquo,idem de eius princ.h.d.Facit ad q.
2 † Emo aliquid vno nummo, an ſit emptio? videtur quod non,quia
in emptione requiritur pecunia numerata, ſed in emptione vnius
nummi,non eſt pecunia numerata ergo,⁊c. Facit hic quod ſit em-
ptio,quia vnus eſt principium numeri,ergo idem iudicatur de eo,
ſicut de numero. De quo dic vt l.ſi quis ante.de acqui poſſeſſ.

ADDITIO.

* CLAVD. DE SEIS S. ¶ Non vitiat Ad hoc l.maritus,⁊ quod
ibi not.Paul.de Caſt.ſ.de procurator.

LEX VI.

SI compenſandi. Inſtitutio facta animo
cōpenſandi,excludit in-
ſtitutum a petitione debiti.hoc dicit.

LEX VII.

NEc apud. De hac l.dic vt.ſ.eod.l.ſi pater.⁊ ibi le-
gi eam.

LEX VIII.

a COllegium. a Collegium nō approbatum,non
poteſt inſtitui.h.d.Querit gl.
dicātur collegia approbata.Breuiter regula eſt,quod nul-
lum collegium eſt approbatum,niſi reperiatur approbatum,quod
dic vt in l.j.circa prin.quod cuiuſque vni.not.Ego pleniſſime
in ſin.ff.de colle.illic.

ADDITIO.

a P.PAV.P. ¶ Collegium Quid de fratellicijs ſiue ſeruitijs
vide Pau.conſi.clxxxj.

LEX. IX.

EXtraneum. Hec lex habet duas lectu-
rias, ſecūdum vnam le-
h.d. Inſtitutio facta ſub die incerto valet, ⁊ di-
ctatur euentus. h.d. Illi qui habent in litera q.
Opp.de l.hereditas ex.die.ff.eo.Sol.Dicit gl.quod hec cōcordat
cum illa,quia vitium tēporis remouetur.Alij vt Azo,dicunt quod
hec.l.contraria loquitur de die certa,hic de die incerta.arg.l.ſi.
de conditio.inſti.⁊ l.ſi ita.§.ſi.de libe.⁊ poſth.ff.eo.l.in tempus.Et
hoc videtur tenere Dyn.in c.actus legitimi.de reg.iur.lib.vj.Tu
concor.vtranque lectu.Aut quis inſtituit, cum ipſe inſtitutus mo-
a rietur, a ⁊ tūc inſtitutio habetur pro pura,quia certū eſt diem
venturum viuo inſtituto,quoniam ipſe viuens,morietur.Aut quis
inſtituitur cum morietur quidam extraneus, ⁊ tunc quia poſſibile
eſſet illum extraneum decedere poſt mortē heredis inſtituti,
expectatur euentus diei,quia poſſibile eſſet hanc hereditatem in-
ſtituto non deferri.Et ita loquitur alia opi.⁊ huic bene ad-
litera,cum quis, vt quidam habent.Opp.de nouatio.l.ſi pr.
§.qui ſub conditione.vbi cōditio neceſſaria habetur pro p
neceſſe eſt,aliquem mori,ergo ⁊c.Huius timore Pe.⁊ Cyn
ferunt,⁊ dicunt eſſe diſtinguendum,an aliquis inſtituerit ſub
ditione ſi morietur, vel cum morietur, ⁊ primo caſu habeatur
pura,ſecundo non. Iſta diſtinctio inter ſi.⁊ cū,eſt falſiſſima,con-
tra caſum l.quibus diebus.§.quidam Titio.ff.de condit.⁊ dem.
l.quodcunque.§.fin.de verbo.oblig.Dic ergo.quod l.contraria lo-
quitur in contractibus,hic in vltimis voluntatibus. Ratio ap-
ret Inſtitu.de verbo,obl.§.ex conditionali,⁊ quod not.j.de cond.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

inſer. l. ſi vxor. de reg. iur. l. que legata. oppon. ff. de con di. ⁊ demon. l. heres meus. ⁊ quando di. le. ced. l. ſi cum heres. Solu. Aliud in legatis, aliud in hereditate. Nam legatum recipit diem, quem non recipit hereditas.

ADDITIO.

a ¶ Cū moriatur. Adde quid ſi teſtator dixit, inſtituo mihi Titiū vſq; ad decē annos. cum hoc quod non poſſit eſſe heres alterius, an valeat inſtitutio? Bal. ⁊ Sali. concludūt quod valet inſtitutio, ⁊ prohibito vitiat, arg. l. ſi quis ita heres inſtitutus fuerit, excepto fundo. ff. de her. inſti. Et per hec reprehēdūt Bart. qui tenuit contrarium. ff. eo. in d. l. hereditatis. Et cū Bal. trāſit Pau. de Caſt. in l. iij. §. de teſta. mili. de quo per eū etiā conſi. ccij. vbi conſuluit de eo qui vxorem in vita ſua tātum inſtituit, nullo alio herede inſtituto.

LEX X.

Neque per ſe. Qui non poteſt per ſe ſuccedere neq; per ſeruū eius. hoc dicit. Vel aliter, ⁊ magis generaliter. Qui non poteſt per ſe, neq; per alium. hoc dicit. Materiam huius l. dic vt dixi in l. Labeo. §. j. ff. de vſuc. ⁊ per Dyn. in ca. quod alicui non licet. de reg. iur. lib. vj.

LEX. XI.

Extraneum. Incognitus poteſt inſtitui. hoc dicit.

LEX XII.

Hereditatis. Urbs Romane, ⁊ alie ciuitates, poſſunt capere relictū in vniuerſali, ⁊ particulari. h. d. Not. † quod hec dictio, peruenire, refertur ſiue perueniat iure directo, ſiue iure fideicommiſſi, ſiue titulo fideicommiſſi vniuerſalis vel ſingularis. Quod facit ad ea que dicā in l. precib⁹. j. de impube. ⁊ aliis ſubſtitu.

LEX. XIII.

1 Inſtitutus in re certa habetur loco legatarij quando alius reperitur vniuerſaliter, vel in quota inſtitutus.

2 Inſtitutus in re certa nullo dato coherede, non eſt heres, neque legatarius, ſed tertia ſpecies.

a **Quoties.** [a] Inſtitutus in re certa, habetur loco legatarij, quo ad hoc vt oneribus heredi-
b tarijs nō teneatur, ⁊ actionibus hereditarijs [b] vti nō poſſit. h. d. hec no. lex. Oppo. de l. j. §. ſi ex fundo. ff. eod. Veritas eſt, quod inſtitutus in re certa habetur loco legatarij, quādo alius reperitur vniuerſaliter, vel in quota inſtitutus, vt hic. ſecus ſi nullus alius inſtitutus, ſit, quia tunc ex re certa inſtitutus habebit totam hereditatē, vt l. cōtraria. Item opp. ſ. de inof. teſt. auth. nouiſſima. ⁊ quod ibi not. vbi filio debet relinqui certa res iure inſtitutionis, nec habetur loco legatarij, alias teſtamentū eſt nullum. Gloſſ. hic
c ſignat cōtrarium, ⁊ non ſoluit, quam vide in l. ſi quis priore [c]. ff. ad Treb. ⁊ dicit quod ibi eſt ſpeciale odio querele. Quidam alij doct. vt Jaco. de Rau. dicunt ecōuerſo ad glo. quod inſtitutus in re certa, habetur loco heredis in omnibus, vt d. auth. nouiſſima. preterquam quo ad onera, ⁊ iura hereditaria, vt hic. Certe domini licet Cyn. hic dicat, quod hec fuit opinio dictorū doct. tamen iſtam opi. recitat gloſ. in l. ex facto, la grande. ff. eo. que op. eſt omnino falſa, vt ſtatim dicam. Antequā reprobem, oportet nos videre effectū iſtarum opin. Si vero eſt opi. glo. quod habetur loco legatarij, quo ad omnia, preterquā quo ad querelam, ſequitur hic quod inſtitutio ex re certa, tranſeat ad heredes ſine agnitione ſicut legatū. Item patietur Falcidiam, ſicut legatarius. Item non habebit remedia. l. ſi. j. de edi. diui Adria. tol. Item agnitione iſtius inſtituti ex re certa, non confirmaretur teſtamentum, quia in omnibus habetur loco legatarij preterquam quo ad querelam. Si eſt vera opin. aliorum ſequeretur quod iſta inſtitutio ex re certa non tranſmitteretur ad heredes hereditate non agnita. Item non patietur Falcidiam, ⁊ habebit locum regula. l. fin. j. de edi. diui Adri. tol. ⁊ agnitione confirmaretur teſtamentum, vt l. teſtamēto liber. ff. de manu. teſt. ⁊ ſic valerent omnia legata, ⁊ validaret ſubſtitutionem pupillarem, ⁊ operaretur multos alios effectus. Ego inuenio ꝙ inſtitutus ex re certa patitur Falcidiam, vt l. quoties. ſ. fami. erciſc. ⁊ l. ex facto. §. vnde ſcio, ver. ⁊ ſi forte. ff. eod. ergo non eſt verum dicere, quod habeatur loco heredis in omnibus, preterquā ad ea, que hic dicuntur. Item ego reperio. quod herede repudiante accreſcit hereditas inſtituto in re certa, vt l. j. §. ſi ex fundo. ff. eod. ergo non eſt verum, quod dicit gl. quod habetur loco legatarij, quo ad omnia, preterquam quo
d ad reſtitutionē quia habet [d] ius accreſcendi, vt heres. Marti. fil. dicebat aliter, Aut loquimur in filio, ⁊ tunc inſtitutus in re certa habetur loco heredis, vt in contrario. quod apparet, quia ſuccedit loco legitime, que eſt tertia eius quod quis habiturus eſſet. Aut in extraneo, ⁊ habetur loco legatarij, vt hic. Sed parcat mihi dominus Marti. ipſe non bene dixit. Legitima dicitur tertia eius, quod quis habiturus eſſet ab inteſtato, deducto ere alieno, vt l. Papinianus. §. quarta. de inof. teſt. ergo apparet quod iſta legitima non eſt hereditas, quia non cōtinet debita, ⁊ credita. Sicut dicimus in eo, cui legatur certa pars bonorū, vt l. non amplius. §. ſi. ff. de leg j. ⁊ l. ſi quis ſeruū. §. ſi. ff. de leg. ij. Ergo nō eſt ratio, quia loco
1 legitime ſuccedit, ⁊ habetur loco heredis. † Quid ergo eſt? Dico
e ſic, [e] ⁊ credo dicere veritatē, quia heres inſtitutus ex re certa, non eſt heres vniuerſalis, nec legatarius, ſed eſt tertia ſpecies ſcilicet, heres ſingularis inſtitutus ex certa re, vt probatur in l. ex facto. ff. eo. ⁊ l. ſi alterius. ff. eo. tit. Tūc queritur que eſt natura iſtius here-
2 dis ſingularis? Reſpon. † iſta inſtitutio ex re certa, partim habet de natura inſtitutionis vniuerſalis, ⁊ partim de natura legati, ⁊ illud, qđ habet de natura vniuerſalis inſtitutionis, nunquā reſpicit ipſam rem ſeu quātitatē, in qua inſtitutio eſt facta, ſed extrinſecus, habet enim ius accreſcēdi cū inſtituto vniuerſali. Itē excludit querelam, licet quo ad ipſas res ſemper eſt legatarius. Hoc vult iſta l. que dicit quod loco legatariorū ſunt. Hoc probat in d. l. ſi alterius. ⁊ l. ex facto. ff. eo. vbi res relictas habuit prout relicte ſunt, tanquā eſſent primo legate. Aliam hereditatē partiunt equaliter, rerū valore non inſpecto. Et hoc ſtatim ſequitur, quod patitur Falcidiā in rebus vt ſ. probatū eſt. Item trāſmittit ad heredes illas res, quia in eis ſapit naturā legati ſingularis. non autem tranſmittitur ſine agnitione in eo illud ius accreſcēdi, in quo ſapit naturā inſtitutio-
f nis vniuerſalis [f]. Item cōfirmantur tabule pupillares. Et ex hoc ſequitur, quod cōfirmatur teſtamentū hac agnitione, quia non poteſt teſtamentū deficere, quin ceteris repudiātibus ſibi accreſcat.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Quoties. Iſtam legem allegat Mat. notabili ſuo quarto, incip. no. quod ſi teſtator. in ver. ſecus forte eſſet.

P. PAV. P. ¶ Quoties. Vide pro intelligētia omnino Cō. conſil. cviij. incip. teſtator inſtituit. vbi vult quod ſi teſtator inſtituiſſet aliquem in dimidia bonorum immobilium. Item in bonis mobilibus ⁊ actionibus, quod per hoc iſte ſecundus non erit vtilis heres. ſed ambo, habebit tamen iſte ſecundus iure prelegati mobilia ⁊ actiones. Item circa iſtam materiā vide pulchrum caſum per Ro. ſingulari. clv. vbi allegat tex in l. pater. §. ſi. ff. de lega. iij. Vide Ro. in conſi. clxxix. Item not. quod reſpectu bonorum extrinſecorum que non ſunt in corpore hereditatis, verbum, heres verificetur in herede ex re certa ſecundum Bald. in c. j. ad ſi. princ. de ſuc. feu. Item quid ſi teſtator legat centum heredibus titij. an ad iſtud legatum veniant heredes inſtituti in re certa, vide Bald. in l. liberti. C. de oper. liber. Alex. in l. quedam. §. nihil. ff. de edendo. Item not. quod quantum ad detrahendum duas quartas non habetur in loco heredis, ⁊ ſic ſolum detraheret legitimam ſecundum Bal. ſingulariter in l. filium quem habentem. C. fam. erciſc. Item an habeant beneficium iuris accreſcendi, vide Barba. late in c. Rayn. de teſta.

b POMA. ¶ Et actionibus hereditarijs. Vide ad hec Ro. conſil. lxxix. ⁊ vide Alex. conſil. xxij. volu. v. vbi ponit, an appellatione hereditatis intelligatur de vtili. ⁊ Ang. conſi. lxiiij. in ſi. vbi ponit, in quo habeatur loco heredis, tollitur inſtitutio. ⁊ Bald conſilio cxxxiij. alias liij. vbi ponit quid in filio exheredato cui pater poſtea aliquid reliquit iure inſtitutionis in ſecunda parte. vide etiam Barb. conſi. l. volu. iij. vbi ponit an talis patiatur Falci. ...

c P. PAV. P. ¶ Si quis priore. Vide Bart. aliquid dicentem conſilio ij. in j. parte.

d AND. BARB. ¶ Quia habet. Et de prohibito plus petere, an poſſit habere ius accreſcendi, vide Bar. in conſil incip. Nellus Falopi. in ſi.

e POMA. ¶ Quid ergo. dico ſic. Vide aliquid ad hec per Paul. de Caſt. conſi. j. ⁊ Ro. conſi. lxxxj. ⁊ conſi. clxxix. Et an appellatione heredis vel ſucceſſoris veniant heredes particulares vide Alex. conſil. cxcij. vol. ij. ⁊ vide etiam Alex. conſi. liiij. vol. iij. vbi ponit, an appellatione heredis confirmetur teſtamētum, ⁊ an mortuo ipſo, ſi poſtea coheres vniuerſalis ſibi datus moriatur, ⁊ an aliquo modo ſit excluſus ab hereditate, an tranſmittat ad heredes ſuos ius ſibi cōpetens in parte coheredis vniuerſalis, ⁊ ſic ius accreſcendi.

f ¶ Inſtitutionis vniuerſalis. adde quod hāc opi. tenēt hic Odof. Cyn. Guliel. de Cun. Fran. Tigri. Ang. Sali. Paul. de Caſt. Bar. ⁊ Bal. in d. l. ex facto. ⁊ Ang. ⁊ Imo. in d. §. ſi ex fundo, quia paria ſunt coheredem a principio non fuiſſe inſtitutum, ⁊ repudiare. l. ij. §. ſed ſi ſunt ſui. ff. ad Tertul. Et in terminis conſuluit Rom. conſi. lxxxj. Quid autem ſi teſtator inſtituit Titium in fundo, iuſſit que illū plus petere nō poſſe, nec habere nullo alio inſtituto, an poſſit prohibere ius accreſcendi, ⁊ talis prohibitio faciat deficere teſtamentum ⁊ ſuccedant venientes ab inteſtato? Bartol. in l. quoties. §. ſi duo. ff. eod. tenuit quod ſic. Contrarium tenet Dy. in l. ſi quis ita heres inſtituatur excepto fundo. ff. eo. ⁊ ibi Bal ⁊ Sali. Rom. in l. j. ſ. quando non pe. par. ⁊ per Bald. in repe. l. in ſuis. de li. ⁊ poſth. Angel. in l. ſi quis priore ff. Ad Treb. per Ang. ⁊ Paul. de Caſt. in l. ſi poſt. in princ. ff. de lib. ⁊ poſth. per Barto. conſil. incip. Matthe. Gratioli Feder. de Sen. conſi. cxxxj. Angel. conſi. cxliij. Bald. conſil. lxxxiiij. v. lib. vbi pulchre vide.

LEX XIIII.

a Cum in libris. [a] Si teſtator aliquem eſſe heredē tertie perſone diſpoſuit, valet ſi teſtator illius tertij heres fuerit, vel tertiū heredē
1 inſtituit.h.d. Not.primo † determinationem omnium legum dicen
b tium, ꝙ error in proprio nomine [b] nō vitiat, vt l. ſi in nomine.ſ.tit.
* §.⁊ l.ſi quis in fundi vocabulo.ff.de leg.j.quia intelligitur de errore in nomine proprio ſcilicet alterius non in ſuo loquētis. Secun
2 do no. † illam regulam, qui heredis eſt heres, teſtatoris eſt heres
c quod facit ad queſtionē, [c] quod ſi aliquis eſt heres patris ſui pro parte, ⁊ pro parte ex perſona fratr ſuorum poſtea mtuorum pro
d alijs partibus, recte dicit in libello [d] ſe patris ſui heredē inſolidum
e ſimpliciter, quia qui heredis [e] eſt heres, teſtatoris eſt heres. Facit ad hoc.ff.de vulg.⁊ pup.l.antepen.⁊ quod not.ff.de peti.here.l.ij.
f ⁊ iij. Nota tertio [f] hic caſum, in quo † vulgaris ſit verbis affirmati
3 uis, vt Sempronius Plotij heres eſto, ⁊ iſtam ſubſtitutionem gl. appellat vulgarem dubiam, vt ff.de vulg.⁊ pup.l.verbis ciuilibus,
4 in ſi. † Not.quarto ꝙ ſubſtitutio pupillaris facta extraneo, continet vulgarem. Caſus eſt hic.nam hec verba, Sempronius Plotij heres eſto, in pupillarem ſubſtitutionem ſonāt per quam ſuccedi tur ipſi pupillo inſtituto directo, non ipſi defuncto, vt Inſt.de pu
g pil.ſubſtit. [g] in princ.tamen hec facta extraneo reſoluitur in vulgarem, licet quidam dicant contrarium per §.extraneo. Inſti.de pupilla.ſubſt.ſed de hac lege non faciunt mentionē.vbi eſt caſus. Vltimo not.quod quis heredem extraneum facere non poteſt.

ADDITIONES.

a AND.BARB. ¶ Cum in libris tu vide Bart.in conſi.inci.nullus. ꝙ eſt xiiij.in ordine meo, quod pupillaris expreſſa facta extraneo continet tacitam vulgarem.ad hoc allegauit iſtum tex.Sul.in l.precibus.C.de impub. POMA ¶ Cum in libris iſtam l.ſi.ponderat pro vna notabili deci. Alb.Dom. Iaſ.in l.j.in ver. adde pro ampliatione, quā fecit in ij.lect.ff.de vul.⁊ pu.P. PAV.P. ¶ Cum in libris. Circa regulam huius l. quod error nominis teſtatoris an filij ſui vitiet teſtamentum, vide Rom.conſi.lxxix.in princip.
b ¶ Error in proprio nomine. Adde plene per Rom.conſulentem in facto, ſuper materia huius legis conſil.lxxix.
* CLAVD.DE SEISS. Intelligitur. Adde ad huius ampliationem Felyn.in c.ſignificante de reſcript.
c P.PAV.P. ¶ Ad queſtionem. Vide in ſimili Comen.conſil.xxiij. incip.viſo compromiſſo.in prin. Vide duas queſtiones circa iſtam regulam per Aret.in l.ſi quis filium.§.fin.ff.de acqui.heredi.
d P.PAV.P. ¶ In libello. An ⁊ quando appellatione heredis veniat heres heredis vide Bertach.in tract.de gabellis in ſecunda parte. Vide etiam Iaſ.in l.paterfamilias.de vul.⁊ pupi. Itē quod ſi heres heredis ſuccedit heredi ab inteſtato, ipſe autem heres ſucceſſerit ex teſtamento defuncto, an heres heredis dicetur heres teſtatoris ex teſtamento vel ab inteſtato, vide Bar.notabiliter in l. veluti.ff.de pet he. Itē quod illud, ꝙ dicitur de errore nominis filij.patris, vel vxoris, vide Iaſo.in l.ſi quis in nomine.ff.de verborum obligationibus.
e ¶ Qui heredis Adde an appellatione heredis vltra poſita in l. Gallus.§.etiam ſi parente. Oldrad.conſil.xxj. Ange.conſil.clxxxv. Petr.de Anch.conſil.cxxij.⁊ Bald.hic qui dicit quod ſi teſtator mandauit heredi ſub pena quod faciat monumentum ⁊ heres deceſſerit hereditate non adita tamen per ius deliberandi tranſmiſit hereditatem ad heredem ſuum, iuxta l.cum antiquioribus.j.de iure delib.quod iſte heres heredis non incidit in penam.alle.l.mulcta.in princ.ff. de cond.⁊ demonſt, ⁊ dicit eſſe notabile.de quo clarius per Bart.cōſil.cxxij.incip. Andr. Martini cōdidit teſtamentum. Et quod procedit libellus, de quo hic per Bart.voluit Ang. conſil.cclxvj.
f ¶ Not.tertio. Adde quid ſi teſtator dicat inſtituo mihi heredem fratrem meum ⁊ adijciat, quod ſi is moriatur, inſtituo mihi heredes eius filios vide Bald.conſi.cli.j.lib.
g POMA. ¶ De pupillari ſubſti. Et iſtum text.ponderat ad quod not.Iaſ.in l.j.in prin.ff.de vulg.⁊ pupil.

De inſtit.& ſubſtit. Rubr. XX.

LEX I.

1 ☞ Conditio miſta ſi deficiat, quando deficiat diſpoſitio.⁊ nume.3.
2 Conditio poteſtatiua ſi deficit.quando habeatur pro impleta.
a Cum auum. [a] Conditio miſta conſiſtens ex facto inſtituti, ⁊ alterius debet impleri, vel ex facto alterius impediri vt inſtitutus poſſit adire.h.d. Opp.j.de cad.tollend.l.j.§.ſin autem ſub conditione. Solu. Ibi loquitur in conditione caſuali que quocunque modo deficiat, impedit diſpoſitionem, hic loquitur de conditione miſta. Et intelligatis miſta, ex poteſtate inſtituti, ⁊ alterius. Aliud eſſet ſi eſſet miſta ex poteſtate inſtituti, ⁊ viribus fortune, vt no.ff.de cond.⁊ demonſt. ſuper rub. Horum eſt ratio, licet Cy.hic querat ⁊ nō ſoluat, nā quando aliquis inſtituitur ſub cōditione caſuali teſtator ſolū caſus euentum reſpexit, ⁊ nullo modo factum inſtituti.ideo quocunque modo conditio deficiat, diſpoſitionem impedit. Contra hoc opponi. de l. que ſub conditione.§.quoties.de conditio.inſtit. Solut.ibi loquitur in conditione poteſtatiua, que quocunque modo deficiat, abſque dolo, ſeu facto inſtituti, vel alias onerati, non impedit diſpoſitionē. Ideo quia conditio ſit mere poteſtatiua, teſtator non reſpexit niſi factū inſtituti, quod per eū non ſtat, vt ibi patet. Et ſi tu dicas, Imo illa cōditio eſt miſta, ſi ſeruum manumiſerit, pendet enim ex poteſtate manumittētis, ⁊ manumiſſi. Dico quod nō eſt verum quia manumittēdus non poteſt libertatem recuſare, vt j.de manumiſ.teſt.l.ſi. Preterea, nec eſt veriſimi
c le, quod recuſet, ⁊c. Opp.tertio [c] de.l.legatū.j.de cond.inſer. Iſtud eſt valde difficile contrarium, ⁊ gloſſ.ſoluit pluribus modis, quedam dicūt, hic erat alias relicturus, ibi non. Hec eſt diuinatio. Alij dicunt quod ibi fuit in mora, hic non. Diuinatio eſt. Tu dic quod hec eſt vera, quam gl.ponit hic in fin.vltim.gl.⁊ hic in prin. Tu debes ſcire quod conditio mere caſualis quocunque modo deficiat, diſpoſitio deficit vt ſupra dixi. Conditio mere poteſtatiua nullo modo vitiat diſpoſitionem, niſi quando ſtaret per factum ipſius inſtituti vt modo dixi in precedenti contrario. In conditione vero miſta, que pendet ex poteſtate inſtituti, ⁊ alterius, eligetur quedam media via inter predicta, quia ſiquidem deficit facto alterius, non vitiatur diſpoſitio, vt hic, ⁊ l.in teſtamēto.de condi.⁊ demon. ſed ſi deficiat caſu fortuito, vitiatur diſpoſitio, vt dicta l. legatum.
1 † Circa id quod dicitur de conditione poteſtatiua, oppo.de l.inde Neratius.in princ.ff.ad legem Aquil. Sol. Ibi fuit impeditus facto alterius, ⁊ iniuſte. Vnde contra eum competit actio, per quam ſuccurritur inſtituto, ⁊ ideo non eſt neceſſe quod cōditio habeatur pro impleta. Sed ſi per illam actionem nō ſuccurreretur inſtituto, vt puta, quia ille impeditus non eſſet ſoluendo tunc conditio pro impleta habetur.l.ſi.ff.de eo per quem factum erit.⁊ l.Titio.§.ſi.de condi.⁊ demonſt. Contra iſtud iterū oppo.de l.ſi Titius.de cōdi.⁊ demonſt. Gloſſ.hic ſignat contrariū, ⁊ non ſoluit. Ecce ſolu.videte,
d ibi fuit impedita conditio poteſtatiua, facto tertij iuſte [d], ita quod contra eum actio non poteſt dari, merito habetur conditio pro impleta. Et ideo circa iſtam conditionem poteſtatiuam habes diſtinguere tria verba. Aut deficit caſu fortuito, aut facto alterius. Si caſu fortuito, tunc aut ille, in cuius poteſtate erat, fuit in mora, aut nō. Si facto alterius, tunc aut ex eius poteſtate dependebat, aut alterius tertij. Et ſi ex alterius tertij, aut licite, aut illicite. Si licite, erat ſoluēdo, aut non, vt patet ex predictis. Venio ad aliud, ſcilicet
2 † ad cōditionē miſtam, de qua loquitur lex noſtra.⁊ oppo.ff.de l.ſi fundū per fideicom.§.j.alias.l.ſi Titio, vbi ſi deficit per caſum
e nihilominus diſpoſitio valet. Solut. Ibi erat modus miſtus [illegible] conditio. Contra hoc oppo. de l. Titio, verſic.ſed cum ante nuptias.de condi.⁊ dem. Iſtud cōtrarium eſt valde difficile [illegible] cunt, quidam quod ibi loquitur de modo, quādo eſt cauſa finalis licit.ſed l.fundum per fideicommiſſum.§.j.loquitur de modo nō eſt cauſa finalis. Iſta ſolutio tenetur per multos doctores [illegible] dixi vobis aliter in dicta l verſicu.ſed cum ante nuptias. [illegible] quod ibi eſt idē quod hic, ſi recte ille text. inſpiciatur. Opp. vter ex fratribus.de condi.inſtitu. Solu Illa concordant [illegible] quia ibi fuit impeditum matrimonium facto alterius non fortuito. Oppo.de l.cum ita legatū.ff.de condi.⁊ demonſt. Sol. intellige hic quando honeſte poteſt nubere alias ſecus. Vltimo diſtingue plene in iſta materia, vt habes hic per Cyn.⁊ Spec.de [illegible] gu.iur.in c.imputari.libr.vj. Ego plene tractaui in l.in teſtamento la ij.de condi.⁊ demonſt.vbi gloſſ.tractat.ſicut hic.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ¶ Cum auum. Vide aliquid per Anto.de Butrio [illegible] lvij. Item iſtam legem repetit Domi.Signor.de Homod. [illegible] vide Sozi.in l.ſi Titius ff.de condit.⁊ demonſt.
* CLAVD.DE SEISS. cum auum. Quia hic text.loquitur [illegible] conditione nubendi, vnum nota quod conditio nubendi [illegible] appoſita, debet impleri intra tres annos poſt pubertatem [illegible] Bart in l.meminimus.§.i j.quand.⁊ quibus quart.par [illegible] Bald.in l.placet.ff.de lib.⁊ poſthu. Item an determi[illegible] ponitur in hac l.habeat locum in donatione, Roma.conſ. [illegible]
b POMA ¶ Opponitur.j. Aduerte quod videtur quod [illegible] ditio debet dici miſta ex poteſtate inſtituti, in viribus fortune [illegible] quod differentia, quam facit hic Bart.ſit verbalis. Nam [illegible] tio ſimpliciter depēdet a facto tertij, quod quo ad hono[illegible] citur caſualis. igitur ⁊c. niſi dicas quod habuit reſpectum [illegible] ctum qui repugnat.vide gloſſ.in dicta l.ſuus quoque.§.puto [illegible] raliter.ff.de heredib.inſtituend.

POMA.